

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Žalos atlyginimas>Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis

Ispanija

Kaip teismo procese (baudžiamajame procese) galiu reikalauti atlyginti žalą arba reikalauti kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimo patenkinimo iš nusikaltimo vykdytojo ir kam turėčiau adresuoti šį reikalavimą?

Pagal Ispanijos teisės aktus įprastinė reikalavimo atlyginti patirtą žalą procedūra vyksta baudžiamojo proceso metu: jį vykdant vertinama ir civilinė, ir baudžiamoji atsakomybė. Todėl vietos baudžiamasis teismas (*Juzgado de Instrucción*) nukentėjusiajam siūlo pareikšti civilinį ieškinį, kad jis galėtų nurodyti, ar nori pareikšti reikalavimą baudžiamojo proceso metu, ar pasilikti teisę reikalauti atlyginti patirtą žalą civiliniame procese.

Jei nukentėjusioji šalis nurodo, kad nori pareikšti reikalavimą baudžiamajame procese, ji gali pasirinkti civilinį ieškinį, kurį nukentėjusiosios šalies vardu pareikš prokuroras (tas pats bus taikoma, jei šalis nenurodys, kam reikia pirmenybę), arba, jei nori, dalyvauti asmeniškai (per advokatą ir teismo atstovą). Jei nukentėjusioji šalis nusprendžia reikalauti atlyginti žalą ne baudžiamojo proceso metu, ji turi pradėti civilinį procesą pagal šio proceso taisykles.

Todėl nukentėjusysis reikalavimą atlyginti žalą gali pareikšti teisme – arba asmeniškai pareiškime, kuris pateikiamas, kai nukentėjusiajam siūloma įstoti į procesą kaip privačiai šaliai, arba raštu išdėstant savo reikalavimą, arba per advokatą ar teismo atstovą. Šis rašytinis pareiškimas nėra būtinas – jei jis nepateiktas, prokuroras pradės ir civilinį, ir baudžiamąjį procesą.

Pagalbos rengiant prašymą galite gauti Paramos nusikaltimų aukoms biuruose (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), kurie veikia visose autonominėse srityse, beveik visų provincijų sostinėse ir kituose miestuose. Teroristinių nusikaltimų atvejais pagalbos galite gauti Nacionalinio aukštojo teismo Informacijos ir paramos nukentėjusiems nuo terorizmo asmenims biure (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

Kuriame baudžiamojo proceso etape turiu pareikšti reikalavimą?

Reikalavimą galite pareikšti bet kuriame proceso etape prieš prasidedant žodiniam bylos nagrinėjimui. Vietos baudžiamasis teismas jums pasiūlys pareikšti reikalavimą ikiteisminio tyrimo metu, kai jam bus pranešta apie tai, kad yra nukentėjusioji šalis.

Ko galiu prašyti reikalavime ir kaip turėčiau jį pateikti (nurodyti visą sumą ir (arba) individualius nuostolius, negautą pelną ir palūkanas)?

Reikalavime reikėtų nurodyti patirtus nuostolius (sumą) ir kartu pateikti atitinkamas jį pagrindžiančias sąskaitas faktūras ar kainų pasiūlymus, kuriuos paskui įvertins teismo ekspertas.

Ar yra speciali tokių reikalavimų forma?

Ne.

Kokius mano reikalavimą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Kartu su reikalavimu atlyginti žalą turėtumėte pateikti atitinkamas jį pagrindžiančias sąskaitas ar kainų pasiūlymus. Jei kreipėtės teisinės pagalbos, jums reikės pateikti įrodymus apie savo pajamas ir turėtą.

Ar yra su mano reikalavimu susijusių teismo mokesčių ar kitų išlaidų?

Ne.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu? Ar galiu gauti teisinę pagalbą, jei negyvenu šalyje, kurioje vyksta procesas?

Kaip pareiškėjas, kuris yra nukentėjusysis, nuo tada, kai pirmą kartą kreipitės į institucijas ir pareigūnus, turėsite teisę gauti informaciją apie teisinės konsultacijos ir gynbos paslaugų suteikimo procedūrą, ir, jei taikoma – apie jų suteikimo nemokamai sąlygas. Šią informaciją jums taip pat suteiks Paramos nusikaltimų aukoms biurai.

Kaip pareiškėjas, kuris yra nukentėjusysis, prašymą dėl jūsų teisės į teisinę pagalbą pripažinimo galėsite pateikti pareigūnui arba institucijai, kuri jums suteikė informaciją apie teisinės pagalbos ir gynbos paslaugų suteikimo procedūrą, ir, jei taikoma, jų suteikimą nemokamai. Pareigūnas arba institucija šį prašymą kartu su pateiktais dokumentais persiųs atitinkamai advokatų asociacijai.

Jūsų prašymas taip pat gali būti pateiktas Paramos nusikaltimų aukoms biurui, kuris jį persiųs atitinkamai advokatų asociacijai.

Apskritai kaip pareiškėjas, kuris yra nukentėjusysis, galite kreiptis į teisinio konsultavimo tarnybas, kuriose visiems piliečiams teikiama informacija teisiniais klausimais. Šių tarnybų darbą organizuoja advokatų asociacijos kiekviename teismų rajone.

Norėdami pasinaudoti šių tarnybų paslaugomis, turite užpildyti formą, kurią galite rasti teismuose, Teisingumo ministerijoje bei kituose valstybės biuruose ir įrodyti, kad jūsų pragyvenimo lygis yra nepakankamas. Savo prašymą turite pateikti advokatų asociacijai atitinkamo teismo teritorijoje arba, jei baudžiamasis procesas dar neprasidėjo, savo gyvenamosios vietos teisme. Baudžiamajam procesui prasidėjus nemokamą teisinę pagalbą galite gauti bet kada, jei kaip nukentėjusysis asmeniškai dalyvausite procese.

Jei nukentėjote nuo smurto lyties pagrindu, norėdami gauti teisinę pagalbą neturite iš pradžių įrodyti, kad jūsų lėšos yra nepakankamos.

Jei nukentėjote nuo terorizmo, taip pat galite gauti teisinę pagalbą.

Kaip nusikaltimo auka galite kreiptis teisinės pagalbos Ispanijoje, jei esate bet kurios ES valstybės narės pilietis ir įrodote, kad neturite pakankamai lėšų.

Nepriklausomai nuo to, ar turite lėšų pradėti teismo procesą, jei nukentėjote nuo smurto lyties pagrindu, terorizmo ar prekybos žmonėmis arba jei esate nepilnametis, turite protinę negalią arba sergate psichikos liga ir tapote auka tokiomis aplinkybėmis, kurios susijusios su išnaudojimu ar smurtu, jūsų teisę gauti teisinę pagalbą bus pripažinta ir ši pagalba jums bus teikiama nedelsiant bet kokiame procese, susijusiame su jūsų, kaip nukentėjusiojo, statusu, iš jo kildinamame arba dėl jo pradėtame.

Šią teisę taip pat turės bet kokios pagalbos gavėjai nukentėjusiojo mirties atveju, jei jie nedalyvavo vykdant tuos veiksmus.

Sprendžiant dėl teisinės pagalbos suteikimo kaip pareiškėjas būsite laikomas nukentėjusiuoju, kai dėl bet kokių nurodytų nusikaltimų pateikiamas skundas ar ieškinytis arba pradedamas baudžiamasis procesas, ir šį statusą turėsite tol, kol vyks baudžiamasis procesas arba kol baigus procesą bus priimtas apkaltinamasis nuosprendis.

Teisę gauti teisinę pagalbą prarandama, kai priimamas galutinis išteisinamasis nuosprendis, arba kai procesas laikinai sustabdomas arba nutraukiamas, nes nusikalstamos veikos nebuvo įrodytos, tačiau nėra įpareigojimo atlyginti išlaidas už jokiais paslaugas, kuriomis iki tol buvo naudojama nemokamai.

Kitame procese, kuris gali būti pradedamas dėl jūsų, kaip nukentėjusio nuo nustatytų nusikaltimų asmens, statuso, visų pirma, procesuose dėl smurto lyties pagrindu, jums pagalbą turi teikti tas pats advokatas, jei taip tinkamai užtikrinama jūsų teisė į gynybą.

Turite teisę gauti teisinę pagalbą, jei jūsų metinės pajamos ir šeimos ūkio pajamos neviršija:

jei atitinkami asmenys nepriklauso jokiai namų ūkiui – prašymo pateikimo metu galiojančio viešojo universaliojo pajamų rodiklio (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples*, toliau – IPREM), padauginto iš dviejų. IPREM yra kasmet nustatomas indeksas, naudojamas nustatant kai kurių išmokų sumas arba ribą, iki kurios leidžiama naudotis kai kuriomis išmokomis, teisėmis arba viešosiomis paslaugomis;

jei atitinkami asmenys priklauso bet kokios rūšies namų ūkiui, kurį sudaro mažiau nei keturi nariai, – prašymo pateikimo metu galiojančio IPREM, padauginto iš dviejų su puse;

jei atitinkamą namų ūkį sudaro keturi arba daugiau narių – IPREM, padauginto iš trijų.

Jeigu jums, kaip nukentėjusiajam, suteikiama teisinė pagalba, neturėsite sumokėti šių išlaidų:

išlaidų už ankstesnę teisinę konsultaciją;

advokato honorarų ir teismo atstovo mokesčių;

skelbimų paskelbimo oficialiuose laikraščiuose išlaidų;

užstato, reikalingo norint pateikti tam tikrus apeliacinius skundus;

išlaidų ekspertams.

Be to, notarinių aktų ir žemės bei prekybos registrų pažymų kaina jums bus sumažinta 80 %.

Kada baudžiamasis teismas atmes mano reikalavimą nusikaltimo vykdytoji arba atsisakys dėl jo priimti sprendimą?

Apskritai **smurtinių ir seksualinių nusikaltimų** atveju teismas turi įvertinti, ar buvo padarytas sąmoningas (tyčinis) smurtinis arba seksualinis nusikaltimas, ir tai konstatuoti teismo sprendime, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas. Šiame galutiniam teismo sprendime baudžiamajame procese turi būti aiškiai nustatytas priežastinis ryšys tarp nusikalstamos veikos ir sužalojimų, žalos sveikatai arba, jei taikoma, mirties.

Teismo sprendimu, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas, taip pat gali būti nurodoma laikinai sustabdyti procesą arba jį nutraukti.

Pagal Ispanijos baudžiamosios teisės aktus procesas gali būti laikinai sustabdytas, jei nebuvo tinkamai įrodyta, kad buvo padarytas nusikaltimas, dėl kurio teisme iškelta byla, arba jei padaroma išvada, kad nusikaltimas buvo padarytas, tačiau nėra pakankamai priežasčių apkaltinti konkretų (-čius) asmenį (-is) buvusį jo vykdytoju, bendrininku ar padėjėju.

Procesą leidžiama nutraukti, jei nėra pagrįstų duomenų, kad buvo padaryti veiksmai, dėl kurių teisme buvo iškelta byla, jei veiksmas nėra laikomas nusikaltimu arba jei asmenys, teisiami kaip vykdytojai, bendrininkai ar padėjėjai, yra atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės.

Teroristinių nusikaltimų atveju teismas paprastai turi įvertinti, ar taikomuose teisės aktuose už veiksmus ir žalą yra numatyta civilinė atsakomybė. Suteikiant pagalbą ir išmokas, pripažįstamas pagal Ispanijos teisės aktus dėl terorizmo, taikomi Europos konvencijoje dėl kompensacijos smurtinių nusikaltimų aukoms nustatyti kompensavimo principai.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba kreiptis dėl kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimų patenkinimo?

Jeigu išteisinio tyrimo teisėjas (teisme arba teisminėje institucijoje) nusprendžia baigti procesą, t. y. nurodyti jį nutraukti, nukentėjusysis šį sprendimą gali apskųsti, jei jis asmeniškai dalyvavo procese, o kaltinimas yra privatus.

Pagal Ispanijos baudžiamosios teisės aktus procesas gali būti laikinai sustabdytas, jei nebuvo tinkamai įrodyta, kad buvo padarytas nusikaltimas, dėl kurio teisme iškelta byla, arba jei padaroma išvada, kad nusikaltimas buvo padarytas, tačiau nėra pakankamai priežasčių apkaltinti konkretų (-čius) asmenį (-is) buvusį jo vykdytoju, bendrininku ar padėjėju.

Procesą leidžiama nutraukti, jei nėra pagrįstų duomenų, kad buvo padaryti veiksmai, dėl kurių teisme buvo iškelta byla, jei veiksmas nėra laikomas nusikaltimu arba jei asmenys, teisiami kaip vykdytojai, bendrininkai ar padėjėjai, yra atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės.

Smurtinių ir seksualinių nusikaltimų atveju norint kreiptis įvairios teisės aktuose nustatytos pagalbos paprastai būtinas teismo sprendimas, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas ir dėl kurio daugiau nėra teisių gynimo priemonių. Todėl galutinį sprendimą baudžiamajame procese galima apskųsti per nustatytą terminą pateikiant skundą sprendime nurodyta tvarka.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltimo vykdytoją ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jeigu nusikaltimo vykdytojas bus pripažintas iš dalies nemokiu, visą pagalbą arba jos dalį sumokės valstybė.

Valstybė perims šalies, kuriai kilo civilinė atsakomybė už nusikaltimą, įsipareigojimus jums iki visos laikinos arba galutinės pagalbos, kuri jums buvo suteikta kaip nukentėjusiajam ar pagalbos gavėjui, sumos.

Valstybė šalies, kuriai kilo civilinė atsakomybė už nusikalstamą veiką, atžvilgiu gali pradėti išieškojimo veiksmus ir reikalauti visiškai arba iš dalies atlyginti suteiktos pagalbos išlaidas.

Šie veiksmai bus atliekami, kai įmanoma, taikant administracinę priverstinio išieškojimo procedūrą, be kita ko, šiais atvejais:

kai galutiniu teismo sprendimu nustatyta, kad nusikaltimas nebuvo padarytas;

kai sumokėjus pagalbą jums kaip nukentėjusiajam ir pagalbos gavėjams per trejus metus nuo pagalbos suteikimo bet kokių pagrindų buvo visiškai arba iš dalies atlyginta žala;

kai pagalba buvo gauta pateikus neteisingą informaciją, sąmoningai pateikus neišsamią informaciją arba bet kokiais kitais nesąžiningais veiksmais, taip pat sąmoningai nutylėjus aplinkybes, dėl kurių gautą pagalbą būtų atsisakyta suteikti arba ji būtų sumažinta;

kai teismo sprendimu priteista kompensacija yra mažesnė už laikinąją pagalbą.

Šie veiksmai bus pradėti valstybei įstojus į vykstantį baudžiamąjį arba civilinį procesą, neužkertant kelio civiliniam ieškiniai, kurį gali pareikšti prokuroras.

Atitinkamuose Paramos nusikaltimų aukoms biuruose, o teroristinių nusikaltimų atveju – Nacionalinio aukštojo teismo Informacijos ir paramos nukentėjusiems nuo terorizmo asmenims biure nukentėjusieji gali gauti bet kokios informacijos šiais klausimais, kurios jiems reikia kaip nusikaltimo aukoms. Paramos nusikaltimų aukoms biurui suteiks informacijos apie jus, kaip nukentėjusiojo, galimybę dalyvauti skiriant laisvės atėmimo bausmę ir atliks bet kokius reikiamus pagalbos veiksmus, kad galėtumėte įgyvendinti teisės aktais pripažintas teises.

Jeigu nukentėjote nuo terorizmo, Nacionalinio aukštojo teismo Informacijos ir paramos nukentėjusiems nuo terorizmo asmenims biuras jums pasiūlys reikalingus informacijos kanalus, kad galėtumėte sužinoti visą informaciją, susijusią su laisvės atėmimo bausmės vykdymu iki tol, kol bausmė bus visiškai įvykdyta, ypač tais atvejais, kai suteikiamos lengvatos arba kai nuteistieji paleidžiami į laisvę. Be to, nagrinėjant bylas dėl kompensacijos biuras jums, kaip nukentėjusiajam, suteiks informacijos apie tai, kaip gauti galutinių sprendimų pažymą, nurodymus netaikyti civilinės atsakomybės ir kitus dokumentus, reikalingus sprendžiant klausimus dėl teisės aktuose numatytos pagalbos.

Paskutinis naujinimas: 29/06/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.